

Tělesná výchova na ZŠS

-teoretická část

Vypracovali:

Jan Vrožina

Kristýna Vlasáková

Výchova na ZŠS obecně

- jsou zde vzdělávání žáci se středně těžkým, těžkým mentálním postižením a souběžným postižením více vadami
- výchova probíhá na základě školského zákona č. 561/2004 Sb.
- výuka je desetiletá a žák jejím ukončením získá základy vzdělání

Kurikulární dokumenty

- Rámcový vzdělávací program pro obor vzdělání základní škola speciální (RVP ZŠS)
- Vzdělávací program pomocné školy a přípravného stupně pomocné školy (dobíhající)

Význam tělesné výchovy na ZŠS

- význam tělesné výchovy na ZŠS je značný
- uvědomují si to i odborníci, jež se podíleli na tvorbě RVP ZŠS, což dokazuje prostor, který tělesné výchově v rámci osnov ZŠS poskytl (hodinová dotace)

Význam tělesné výchovy na ZŠS

- pozitivní důsledky, které tělesná výchova žákům ZŠS přináší jsme pro přehlednost rozdělili do 3 kategorií:
 - vliv na psychiku
 - vliv na rozvoj kognitivních funkcí
 - vliv na zdravotní a fyzický stav

Vliv tv na psychiku žáků ZŠS

- odreagování napětí, uvolnění
- pěstování kladného postoje k pohybovým aktivitám
- prostředek k socializaci do intaktní populace pomocí kolektivního sportu
- pěstování schopnosti vyrovnat se s neúspěchem
- možnost zažít kolektivní úspěch, práce v kolektivu
- posilování sebevědomí, možnost lepšího uvědomění si sebe sama prostřednictvím poznání svých fyzických možností

Vliv tv na rozvoj kognitivních funkcí žáků ZŠS

- rozvíjení koncentrace pozornosti a vůle
- rozvoj paměti (např. zapamatování si jednoduchých pokynů či pravidel hry)
- podpora orientace v prostoru a čase (odhad vzdálenosti, pravo-levá orientace...)

Vliv tv na zdravotní a fyzický stav žáků ZŠS

- rozvoj jemné a hrubé motoriky
- prevence před obezitou
- prevence před vznikem svalových kontraktur a srdeční a plicní nedostatečnosti
- rehabilitační účinky (posilování svalů, správné držení těla...)

Přípravný stupeň

- prostřednictvím pohybových aktivit má přispívat ke zmírnění mentální retardace
- doporučuje se v co nejvyšší míře využívat přírodní prostředí
- důležitá jsou i relaxační cvičení
- tělovýchovné chvíle by se měly zařazovat i v rámci vyučovacích hodin a do přestávek

Dělení RVP ZŠS dle stupně MP žáků

- I.Díl - Vzdělávání žáků se středně těžkým mentálním postižením
- II.Díl- Vzdělávání žáků s těžkým mentálním postižením a souběžným postižením více vadami

I.Díl - Vzdělávání žáků se středně těžkým mentálním postižením

- vzdělávací obsah je rozdělen do devíti vzdělávacích oblastí- Tělesná výchova patří spolu s Výchovou ke zdraví do oblasti Člověk a zdraví

Tělesná výchova pro žáky STMP

● Očekávané výstupy:

- kladný vztah k pohybovým aktivitám
- osvojení základních pohybových lokomocí, dovedností a prostorové orientace podle individuálních předpokladů
- dodržování základních zásad bezpečnosti a hygieny při pohybových aktivitách a dodržování základních pravidel bezpečnosti silničního provozu
- základní příprava organismu před pohybovou činností a uklidnění organismu po ukončení činnosti
- dodržování fair-play v kolektivních sportech

Tělesná výchova pro žáky STMP

- Učivo-těchto výstupů se snažíme dosáhnout prostřednictvím vhodného učiva, RVP ZŠS jej dělí do 3 kategorií:
 - činnosti ovlivňující zdraví - příprava organismu před činností a uklidnění po činnosti (protahovací cvičení)
 - činnosti ovlivňující úroveň pohybových dovedností - rytmická cvičení, cvičení s náčiním, základy atletiky, týmové míčové hry, pohyb ve vodním prostředí
 - činnosti podporující pohybové učení - organizace při TV, zásady sportovního jednání - fair-play

Zdravotní tělesná výchova

- forma povinné tělesné výchovy zřizovaná pro žáky s trvale nebo přechodně změněným zdravotním stavem
- žáci jsou zde zařazováni na doporučení lékaře
- obsah je upraven individuálně podle zdravotního stavu konkrétního žáka
- cílem je zlepšení zdravotního stavu či úplné odstranění oslabení
- učivo- zásady správného držení těla, různá relaxační, dechová a pohybová cvičení v závislosti na zdravotním stavu žáka

II.Díl- Vzdělávání žáků s TMP a souběžným postižením více vadami

- vzdělávací obsah je rozdělen do pěti vzdělávacích oblastí- Tělesná výchova je zde nahrazena vzdělávacími obory Pohybová výchova, Zdravotní tělesná výchova a Rehabilitační tělesná výchova, které jsou zařazeny do vzdělávací oblasti Člověk a zdraví

Pohybová výchova

- Pohybová výchova nahrazuje tělesnou výchovu z I. dílu, a proto jsou její náplň a účel obdobné, pouze jsou přizpůsobeny sníženým mentálním schopnostem žáků

Zdravotní tělesná výchova

- Je obdobou zdravotní tělesné výchovy pro žáky se středně těžkým mentálním postižením, s ohledem na jejich snížené mentální schopnosti

Rehabilitační tělesná výchova

- alternativa zdravotní tělesné výchovy pro žáky s nejtěžšími formami mentálního postižení a se sníženou schopností spontánního pohybu
- snažíme se u žáků vzbudit kladný vztah k pohybovým aktivitám a motorickým cvičením, rozvíjet jejich motoriku a motivovat je ke snaze o samostatný pohyb
- učivo- rovnovážná a relaxační cvičení, pohyb ve vodě, alternativní formy terapie

Rehabilitační vzdělávací program pomocné školy

- Tělesné aktivity jsou uskutečňovány v rámci předmětů Hudební a pohybová výchova a Rehabilitační tělesná výchova

Hudební a pohybová výchova

- spojuje hudbu a pohyb- pohyb je zařazen v rámci hudebně pohybových cvičení- pohybové hry s říkadly a dětskými popěvkami, jednoduché tanečky

Rehabilitační tělesná výchova

- měl by ji vést pedagogický pracovník s rehabilitačním zaměřením
- rozvíjení hybnosti- otáčení v leže, lezení, chůze, chůze do schodů, pohybové hry atp.
- rozvíjení jemné motoriky- úchop, manipulace s předměty, navlékání korálků, stavebnice, práce s modelínou atp.
- rehabilitační cvičení (měla by probíhat pod supervizí lékaře)- masáže pro lepší prokrvení těla, cvičení s rehabilitačními míči a polohovacími kostkami atp.

Zastoupení tv v učebním plánu ZŠS

- již jsme zmínili význam tělesné výchovy na ZŠS, ten se promítá i do rozvrhu žáků ZŠS:
 - Žáci s STMP- 3 hodiny týdně
 - Žáci s TMP a souběžným postižením více vadami- 6 hodin týdně- z toho 2 hodiny Pohybová výchova a zbylé 4 Zdravotní tělesná výchova nebo Rehabilitační tělesná výchova

Zastoupení tv v učebním plánu ZŠS

- dobíhající Vzdělávací program pomocné školy vyhrazuje pro tělesnou výchovu 5 hodin týdně
- Rehabilitační vzdělávací program pomocné školy 8- z toho 3 hodiny Hudební a pohybové výchovy a 5 hodin Rehabilitační tělesné výchovy
- pohybových aktivit tedy oproti starším kurikulárním dokumentům ubylo

Závěr

- Tělesná výchova na ZŠS zastupuje významnou roli a měla by vést k rozvíjení psychických i fyzických schopností žáků

Zdroje

- *Rámcový vzdělávací program pro obor vzdělání základní škola speciální. 1. vydání. [online]. Praha: Výzkumný ústav pedagogický, 2008. 110 s. [cit. 2012-11-30]. Dostupné z WWW: <http://www.vuppraha.cz/wp-content/uploads/2009/12/RVP-ZSS_kor-final.pdf>. ISBN 978-80-87000-25-0.*
- ŠVARCOVÁ, I. *Vzdělávací program pomocné školy a přípravného stupně pomocné školy. Praha: Septima, 1995. s. 68. ISBN 80-85801-43-4*

Děkujeme za pozornost